

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีการศึกษา 2566
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา พช.313 การวางแผนและการบริหารงานพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น (3 หน่วยกิต)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	ห้องพัก
8200/01	ผศ.รณรงค์ จันใด	089-4214440	taktu46@hotmail.com	สค.707

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวันจันทร์ เวลา 13.30 - 16.30 น.

ห้องบรรยาย สค.308 อาคารคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

ห้องเรียนออนไลน์ MST 2023-2 CD314 (820001)

วันสอบ

สอบกลางภาค วันอังคารที่ 27 กุมภาพันธ์ 2567 เวลา 14.30 – 16.00 น. (ถ้ามี)

สอบปลายภาค วันพฤหัสบดีที่ 16 พฤษภาคม 2567 เวลา 13.00-16.00 น.

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

- 1) เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจการบริหารการพัฒนาในมิติต่างๆ การบริหารงานเชิงพื้นที่และภูมิภาค รวมทั้งการบริหารการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น (ทั้งในเมือง ชานเมือง และชนบท)
- 2) เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะปฏิบัติการกระบวนการ ขั้นตอนและเทคนิควิธีการบริหารการพัฒนาเครื่องมือในการบริหารงานพัฒนาชุมชน
- 3) เพื่อให้ให้นักศึกษามีความสามารถในการจัดการกระบวนการเพื่อการฟื้นตัวของของชุมชน (Resilience) เพื่อให้ชุมชนสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบันได้

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

พช.313 การวางแผนและการบริหารงานพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น

3 (2-1-6)

CD313 Planning and Administration in Community and Local Development

การบริหารการพัฒนาในมิติต่างๆ การบริหารงานเชิงพื้นที่และภูมิภาค รวมทั้งการบริหารการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น (ทั้งในเมือง ชานเมือง และชนบท) ตลอดจนกระบวนการ ขั้นตอนและเทคนิควิธีการบริหารการพัฒนา เครื่องมือในการบริหารงานพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะกระบวนการวางแผนพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชน การบริหารความเสี่ยงของชุมชน ท้องถิ่น กระบวนการจัดการเพื่อการฟื้นตัวของของชุมชน (Resilience) และความสามารถของชุมชนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน (มีการศึกษาดูงาน)

The dimensions of development administration, area and regional-based development, and community/local development administration (urban, suburban and rural area). It also covers processes, procedures, and techniques for development administration as

well as tools for community development administration. The course especially emphasizes in planning process for community and local development, risk and conflict management in communities, community management processes and resilience, and the capability of communities to cope with changes in the current situation. (Field study required)

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้			3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์			5. ทักษะการวิเคราะห์			6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4
	○		○				●	●	●	●			○			●		●		

1. คุณธรรม จริยธรรม

- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง และสามารถจัดการความขัดแย้งบนฐานหลักการและจริยธรรมทางวิชาชีพ
- ปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ใช้บริการระดับต่างๆ ตลอดจนขจัดอคติในการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างหลากหลาย

2. ความรู้

- มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและระบบบริการ สวัสดิการ ในระดับสากล ภูมิภาค ประเทศ และท้องถิ่น

3. ทักษะทางปัญญา

- ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์
- สามารถสืบค้น แยกแยะ ประเมิน บูรณาการ และสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่ได้จากประสบการณ์ หรือการค้นคว้า วิจัย เพื่อประโยชน์ในกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคม
- สามารถวิเคราะห์และประเมินการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างไม่ลำเอียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และการปฏิบัติงาน

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- ปฏิบัติงานโดยยึดหลักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่งาน ผู้ใช้บริการ และสังคมเป็นสำคัญ

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- มีทักษะในการสื่อสารในการพิทักษ์สิทธิผู้ใช้บริการ ชุมชนที่มีความหลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

- มีทักษะพื้นฐานในการรวบรวม บันทึก วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหรือพัฒนาบริการ

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกาการเรียนการสอนในชั้นเรียน

1. บรรยาย ประกอบการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการแลกเปลี่ยน
2. นักศึกษาค้นคว้า ศึกษางานและเอกสารที่มอบหมาย
3. ฝึกทักษะในห้องเรียน
4. การนำเสนอผลการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
1. การฝึกทักษะปฏิบัติการกระบวนการ ขั้นตอนและเทคนิควิธีการบริหารการพัฒนา เครื่องมือในการบริหารงานพัฒนาชุมชน การศึกษาชุมชนและการจัดทำข้อมูลชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การจัดทำโครงการพัฒนาชุมชน การติดตามและการประเมินผล	30
2. รายงานแผนชุมชน	30
3. การถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ (รายบุคคล)	10
4. การสอบปลายภาค	30
รวม	100

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

ครั้งที่	เนื้อหาที่เรียน	วิธีการ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	ผู้สอน
1 (08/01/2567)	แนะนำการเรียน การสอน และ course outline ทบทวนเกี่ยวกับหลักคิดและหลักการพัฒนาชุมชน	- บรรยาย - อภิปรายแลกเปลี่ยน	แนวทางการเรียนการสอนร่วมกัน เอกสารเรื่อง สถานการณ์สังคมที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทิศทางการพัฒนาชุมชน	ผศ.รณรงค์
2 (15/01/2567)	วิเคราะห์การพัฒนาระดับโลกและประเทศ กับความท้าทายของการพัฒนาประเทศ	แลกเปลี่ยนและ อภิปราย	- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) - ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 แผน ยุทธศาสตร์ประเทศ 20 ปี และกรอบ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13	ผศ.รณรงค์
3 (22/01/2567)	แนวคิดและแนวทางการบริหารการพัฒนาในมิติต่างๆ การบริหารงานเชิงพื้นที่และภูมิภาค	- อภิปรายแลกเปลี่ยน บรรยายและแลกเปลี่ยน	กรณีตัวอย่างการบริหารงานเชิงพื้นที่และภูมิภาค	ผศ.รณรงค์

ครั้งที่	เนื้อหาที่เรียน	วิธีการ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	ผู้สอน
		- ให้นักศึกษาใช้ Smartphone ค้นหา จากคลิป VDO / เรื่องราวที่บ่งบอกถึง การบริหารจัดการ ชุมชน ท้องถิ่นมากลุ่ม ละ 1 ชุมชน พร้อม นำเสนอและอภิปราย		
4 (29/01/2567)	รูปแบบการบริหารจัดการชุมชน ท้องถิ่น การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน/เศรษฐกิจ ชุมชน การพัฒนาเมือง/ชุมชนเมือง การจัดการสิ่งแวดล้อม และ ทรัพยากร การจัดการสวัสดิการชุมชน ท้องถิ่น การจัดการวัฒนธรรมชุมชน	บรรยายและฝึกทักษะ	กรณีตัวอย่างรูปแบบ การบริหารจัดการ ชุมชน ท้องถิ่น ตาม ความสนใจ	ผศ.รณรงค์
5 (05/02/2567)	เครื่องมือในการบริหารงานพัฒนา ชุมชน การสร้างเสริมการมีส่วนร่วม การแสวงหาความร่วมมือจาก ภายนอก การสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน	บรรยายและฝึกทักษะ	ความรู้ ความเข้าใจและ ความสามารถใน เลือกใช้เครื่องมือในการ บริหารงานพัฒนา ชุมชนที่สอดคล้องกับ บริบท	ผศ.รณรงค์
6 (12/02/2567)	การศึกษาชุมชนและการจัดทำข้อมูล ชุมชน	ฝึกทักษะใน ห้องเรียน/นอกชั้น เรียน	ข้อมูลที่ได้จากการเก็บ ข้อมูลเพิ่มเติมจะนำมา แปลผลและวิเคราะห์ ข้อมูล เพื่อนำมา วิเคราะห์	ผศ.รณรงค์
7 (19/02/2567)	การออกแบบนวัตกรรมการพัฒนา ชุมชน	ฝึกทักษะใน ห้องเรียน/นอกชั้น เรียน	ความสามารถในการ ออกแบบนวัตกรรม พัฒนาชุมชน	ผศ.รณรงค์
สัปดาห์สอบกลางภาค				
8 (04/03/2567)	การวิจัยชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อการ ทำแผนชุมชน	ฝึกทักษะใน ห้องเรียน/นอกชั้น เรียน	มีทักษะการทำวิจัย ชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อการทำแผนชุมชน	ผศ.รณรงค์
9 (11/03/2567)	การบริหารจัดการโครงการพัฒนา ชุมชน	ฝึกทักษะใน ห้องเรียน/นอกชั้น เรียน	มีความสามารถในการ พัฒนาโครงการพัฒนา ชุมชน	ผศ.รณรงค์
10 (18/03/2567)	กระบวนการจัดการเพื่อการฟื้นตัว ของของชุมชน (Resilience)	ฝึกทักษะใน ห้องเรียน/นอกชั้น เรียน	มีความรู้ความเข้าใจ และมีตัวอย่างเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการ เพื่อการฟื้นตัวของ ชุมชน (Resilience)	ผศ.รณรงค์

ครั้งที่	เนื้อหาที่เรียน	วิธีการ	ผลลัพธ์การเรียนรู้	ผู้สอน
11 (25/03/2567)	การบริหารจัดการความขัดแย้งใน ชุมชน	ฝึกทักษะใน ห้องเรียน/นอกชั้น เรียน	มีความรู้ความเข้าใจ และมีตัวอย่างเกี่ยวกับ การบริหารจัดการความ ขัดแย้งในชุมชน	ผศ.รณรงค์
12 (01/04/2567)	การบริหารความเสี่ยงของชุมชน ท้องถิ่น	ฝึกทักษะใน ห้องเรียน/นอกชั้น เรียน	มีความรู้ความเข้าใจ และมีตัวอย่างเกี่ยวกับ การบริหารความเสี่ยง ของชุมชน ท้องถิ่น	ผศ.รณรงค์
13 (08/04/2567)	กรณีศึกษาความสามารถของชุมชนใน การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงใน สถานการณ์ปัจจุบัน	แลกเปลี่ยนและสรุป บทเรียนร่วมกัน	ส่งงานเดี่ยวการถอด บทเรียน (10 คะแนน)	Self- Study
วันหยุดเทศกาลสงกรานต์				
14 (22/04/2567)	นำเสนอแผนการบริหารการพัฒนา ชุมชน ท้องถิ่น ครั้งที่ 1	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน	นำเสนอและส่งรายงาน แผนชุมชน (30 คะแนน)	ผศ.รณรงค์
15 (29/04/2567)	นำเสนอแผนการบริหารการพัฒนา ชุมชน ท้องถิ่น ครั้งที่ 2 สรุปการเรียนรู้การสอนร่วมกัน	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน		ผศ.รณรงค์

หมายเหตุ ลำดับครั้งในการจัดเรียงเนื้อหา การเก็บคะแนนของแต่ละกลุ่ม อาจมีความแตกต่างยืดหยุ่นได้
ตามความเหมาะสมตามวิธีการ และเทคนิคการสอนของแต่ละกลุ่ม

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยการอิงกลุ่มเป็นสำคัญ (การคิดคะแนนอิงกลุ่มจะคิด
จากค่าคะแนนของกลุ่มที่นักศึกษาลงทะเบียนศึกษาเท่านั้น) โดยจะมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 0.00 – 4.00 ซึ่งมี
รายละเอียดของแต่ละช่วงคะแนนดังนี้

4.00	คิดเป็นเกรด	A
3.50	คิดเป็นเกรด	B+
3.00	คิดเป็นเกรด	B
2.50	คิดเป็นเกรด	C+
2.00	คิดเป็นเกรด	C
1.50	คิดเป็นเกรด	D+
1.00	คิดเป็นเกรด	D
0.00	คิดเป็นเกรด	F

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่ นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขอ
กระดาษาคำตอบ (ใบคำร้องทั่วไป) ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7
วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะ
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ (ศูนย์รังสิต) และสำนักงานคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ศูนย์ลำปาง (ศูนย์ลำปาง)

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

- อภิชัย ทิพย์ประไพ แนวคิด ทฤษฎี และภาพรวมของการพัฒนา กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินติ้งแอนด์
 พลลิซซิ่ง 2539
- ทัศนีย์ ลักขณาภิชนซัช. (2548). การบริหารสังคมกับโครงสร้างสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ ก๊อปปี
 (ประเทศไทย).
- พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตโต), (2552), การพัฒนาที่ยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 12), กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมล คีมทอง.
 ปาริชาติ วลัยเสถียร. กระบวนการและการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ. สำนักงานกองทุนสนับสนุน
 งานวิจัย. 2543
- แมททิว,เดวิด จากปัจเจกสู่สาธารณะ : กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง (ฐิรุฒิ เสนาคำ ผู้แปล)
 กรุงเทพฯ สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา 2540
- เสรี พงศ์พิศ .ร้อยคำที่ควรรู้. 2548
- เสรี พงศ์พิศ. เศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้ ถ้าใจปรารถนา .2550
- เสรี พงศ์พิศ.ฐานคิด .2550
- เสรี พงศ์พิศ.แผนที่ชีวิต เศรษฐกิจชุมชน. 2548
- เสรี พงศ์พิศ.ชุมชนเรียนรู้ อยู่เย็นเป็นสุข. 2549
- เสรี พงศ์พิศ.ชาวบ้านชวนคิด-ภาพนิมิตการพัฒนา.2550
- ประเวศ วะสี . การพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน สุขภาวะชุมชนเป็นรากฐานของสุขภาวะทั้งมวล.
 สาคร สุขศรีวงศ์ . การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร .ศูนย์หนังสือจุฬาฯ 2550
- จุฑา เทียนไทย. การจัดการ มุมมองนักบริหาร. สำนักพิมพ์แมคกรอฮิลล์. 2550
- ศุภสิพร บุญบังการ.ศรัทธา จาติกวณิช.(เรียบเรียง).Tools for success.สำนักพิมพ์แมคกรอฮิลล์. 2550
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ และคณะ . วิธีชุมชน คู่มือการเรียนรู้ที่ทำให้งานชุมชนง่าย ได้ผล และสนุก.
 สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.2545
- กาญจนา แก้วเทพ . ก้าวต่อไปของการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุน
 การวิจัย. 2548
- นพ.วันชัย วัฒนศัพท์ (แปล) คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. กรุงเทพฯ: สถาบัน
 พระปกเกล้า. 2543
- นภาพรณั ะหวานนท์ และคณะ. (2550). ทฤษฎีฐานรากในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน. กรุงเทพฯ:
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปรีดี โชติช่วง และคณะ. (2536). การพัฒนาชุมชนและการบริหารงานพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ:
 บพิธการพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). เครือข่าย. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า,ภาพอนาคตประเทศไทย และการเมืองที่พึงปรารถนา ;สิ่งที่คนไทย
 ต้องเลือก ,คู่มือประกอบการจัดประชาเสวนาทางออก (issue book) , 2555
- จามะรี เชียงทอง,สังคมวิทยาการพัฒนา ,กรุงเทพ;โอเดียนสโตร์ , 2549
- ศิริณา จิตต์จรัส,เศรษฐกิจชุมชนและภูมิปัญญาไทย,กรุงเทพ: ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น, 2554
- ศรีศักร วัลลิโภดม,คู่มืออุทิศ : ความหมายของภูมิวัฒนธรรม การศึกษาจากภายในและสำนักของท้องถิ่น,
 กรุงเทพฯ:มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์, 2557
- ทรงชัย ทองปาน,ประวัติศาสตร์การเข้ามาของยางพาราในอนุภาคลุ่มน้ำโขง อีสานและลุ่มน้ำห้วยคอง ,
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2558

- ภักดี เมฆจำเริญ (แปล) การจัดการการเปลี่ยนแปลง (Managing and Transition ของ Professor Mike Beer) ,กรุงเทพ : ธรรมมลการพิมพ์,2550
- วีณา เทียงธรรม และคณะ,การพัฒนาศักยภาพชุมชน:แนวคิดและการประยุกต์ใช้ ,กรุงเทพ:แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ทเปอร์เซชั่น, 2554
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2553) คุณภาพสังคมในประเทศไทย,เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 12 เรื่อง “คุณภาพสังคมกับคุณภาพประชาธิปไตยไทย” วันที่ 4 - 6 พฤศจิกายน 2553 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ
- ปิยะวัฒน์ ตรีวิทยา. (2559), กรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต (Concept of quality of life) วารสารเทคนิคการแพทย์เชียงใหม่, 49(2)
- รัชพร เลี้ยงประเสริฐ, (2558), การสร้างเมืองยุติธรรม: กรณีศึกษาการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร. ดุษฎีนิพนธ์สาขาสหวิทยาการ วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สิริกร บุญสังข์และคณะ (2560), การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็น เป็นสุข, วารสารชุมชนวิจัย ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2560
- อานันท์ กาญจนพันธุ์, (2559), ทูทางสังคมกับการพัฒนาเมือง.นนทบุรี: มูลนิธิสถาบันสร้างสรรค์ปัญญาสาธารณะ
- Jim Ife (1995) Community Development: Creative community alternatives – vision,analysis and practice.
- Anne Power,(2015) Sustainable communities and sustainable development a review of the sustainable communities plan.
- Alex Robert Trisoglio.(1996).Sustainable Development in a complex World. PHD. Thesis. University College London.
- Elizabeth Burton and Lynne Mitchell.(2006) .Inclusive Urban Design Streets for life. Elsevier Linacre House ,Jordan Hill.Oxford.UK
- Kumar, S., & Chambers, R. (2002). Methods for community participation. London: Intermediate Technology Publications. Google Scholar
- Jamar E. Purnsley. (2017). Community Economic Development: An Inclusive Approach to Foster Economic Development in a Small Community. A dissertation submitted to the faculty of Wilmington University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Business Administration.